

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1698/2022
02.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Мирјане Андријашевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Шарац, адвокат из ..., против туженог Јавног комуналног предузећа „Градска стамбена агенција“ Панчево, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2070/21 од 09.02.2022. године, у седници већа одржаној 02.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2070/21 од 09.02.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2070/21 од 09.02.2022. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 117/20 од 25.03.2021. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од марта 2017. године до јануара 2019. године исплати укупно 68.154,64 динара према појединачним месечним износима са припадајућом каматом од доспелости до исплате и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, за период од марта 2017. године до јануара 2019. године укупно 68.267,62 динара према појединачно опредељеним износима са припадајућом каматом од доспелости до исплате и **ОДБИЈА** захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове целог поступка у износу од 63.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 117/20 од 25.03.2021. године, ставом првим и ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од марта 2017. године до јануара 2019. године исплати укупно 68.154,64 динара и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупно 68.267,62 динара, према појединачно опредељеним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате, све ближе наведено као у

тим ставовима изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка од 83.556,90 динара, увећане за износ законске затезне камате од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2070/21 од 09.02.2022. године, ставом првим изреке, првостепена пресуда је потврђена и жалба туженог одбијена је као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка је тражио и определио.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама на које је ревидент указао, Врховни касациони суд је оценио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/2011...18/2020), да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог у периоду од 21.11.2005. године до 08.01.2019. године, када му је престао радни однос због одласка у пензију решењем туженог од2018. године. У спорном периоду, тужилац је код туженог обављао рад у ком периоду му је тужени накнаду трошкова за исхрану у току рада исплаћивао у износу од 1,00 динар и регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 1,00 динар, а одредбом члана 10. Уговора о раду од 08.11.2017. године предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Износи досуђени тужиоцу представљају разлику између накнаде за исхрану у току рада и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора обрачунате у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, који је ступио на снагу 26.03.2015. године и Посебног колективног уговора за јавна и јавно-комунална предузећа Града Панчево, који је ступио на снагу дана 03.07.2015. године и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу за утужени период.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући чланове 118. став 1. тачка 5 и 6, 256. и 257. Закона о раду, члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе чл. 65. и 66.

Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева, оценили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и накнаде за исхрану у току рада у складу са посебним колективним уговорима, јер се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава не односе на одредбе означених колективних уговора (које се односе на накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора и накнаду за исхрану у току рада), па је као основан усвојен постављени тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови на правилно утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему и обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора и накнада за исхрану у току рада, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зарadu утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама,

садржи и додатак на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора и на име накнаде за исхрану у току рада, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате.

Због тога су по схватању Врховног касационог суда одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен, као неоснован.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Имајући у виду исход спора, туженом припада накнада трошкова ревизиског поступка применом члана 153. став 1, 154. и 163. ЗПП и то право на накнаду трошкова за састав одговора на тужбу 6.000,00 динара, за засатупање на четири одржана рочишта по 7.500,00 динара и једно неодржано рочиште 4.500,00 динара, за састав жалбе 12.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења, за састав ревизије 18.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања те парничне радње („Службени гласник РС“ бр. 37/21 од 14.04.2021. године). Туженом, такође нису досуђени трошкови за судске таксе, јер захтев за накнаду судских такси није опредељен у односу на врсту правне радње за коју се тражи накнада, због чега је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, одбијен је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер одговор на ревизију није потребан ради вођења парнице, па је одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић